

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravníštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani, 23. marcija.

Pretekli ponedeljek ostal bode v zgodovini našega parlamenta nepozabljiv, kajti v ta dan je naš poslanec grof Hohenwart, kakor smo uže včeraj omenili v političnem razgledu, vodjo levičarjev, starega rabulista Herbst, z mojsterskim svojim govorom tako razdelal, ter predstavil ga občinstvu v vsej njegovej političnej nagoti in neznačajnosti, da je z Herbstom tudi vsa stranka levičarjev brezusmiljeno zadeta.

Ta govor Hohenwartov prouzročil je tolik utis in vzbudil toliko senzacijo, da se vsi časopisi brez razločka pečajo ž njim. „Politika“ pravi, da je bil to Herbstov „Königrätz“, a „Narodni listy“ prinašajo članek pod naslovom: „Herbstov Plevna“, vsi pa so v tem jedini, da se je Herbstu prav zgodilo, da je dobil primerno plačilo za svoje cinično delovanje, da je sedaj premagan vojskovodja, kateri se ne bode lahko popel do prejšnje veljave, da je ta govor baš zaradi tega izredne važnosti, ker je prišel iz ust mirnega, malobesednega in tako občno veljavo uživajočega moža, kakeršen je Hohenwart.

Ker nam nedostaja prostora, prinašati ves govor, obrisali bodemo v glavnih potezah in črtah njega vsebino, ker ima ta govor to posebnost, da čim dalje se čita, tem bolj se čitatelju dozdeva, da je grof Hohenwart, po naših nemškutarjih, po gg. Dežmanu in dr. Schreyu itd. mero vzel, da je i to gospodo imel pred očmi.

Poudarjaje namreč, da je govor Herbst kot poročevalca manjšine, poln neresničnih trditvev, da se pri njem zamašči išče dobrovoljnosti napram mišljenju in mnenju drugih, da je ves njegov program le lepa fraza, pravi na dalje: „Čitajte, gospoda, vse, kar so člani opozicije v jednom letu govorili v volilnih in stran-

karskih shodih, pisali v svojih listih, spominajte se govorov, katere smo čuli v tej zbornici in našli ne boste družega, nego obrekovanje in sumničenje vlade in večine zbornične. Ne pobija se več mnenje nasprotnika, ne razlogi, katerih navaja za svojo trditev, opozicija vrže se z vso silo na nasprotnika. — Skuša se protivnika ogrditi v očeh ljudstva in sumničiti njegove težnje.

To nij program dobrovoljnosti, temveč strasti, kateri nij dostojen velikej stranki, ker jo morebiti nasproti boljšemu prepričanju sili na pot obrekovanja in sumničenja.“

Hohenwart potem dokazuje Herbstu po raznih slučajih, kako z namenom je pačil dogodbe, kako je v svojem večletnem delovanju grdil nasprotnike, se za resnico ne brigaje in s kako podlimi razlogi je podpiral svoj govor in pravi, da nijma parlamentarnega izraza za občutek, kakeršnega mu prouzročuje vedenje in postopanje Herbstovo in njegove stranke, ker jim nikdar nij mari za principijelno razpravljanje, nego le za zatezanje in grdenje protivnika, ker ne hote odpraviti pomanjkljivosti in napak, temveč je le pomnožiti.

Ta govor, v katerem je Hohenwart naposled tudi meritorično jako srečno zagovarjal namene in predloge zbornične večine ter dokazoval, da je zdaj pravi čas, da se tudi ubožnejšim krogom, ker pripomagajo k državnim potrebščinam, dovoli razmeren vpliv o uporabljeni državnih novcev, da se tedaj volilna pravica raztegne tudi na tiste, ki na leto plačujejo pet goldinarjev neposrednjega davka (na petakarje) imel je velikanski učinek, moralčno uničil je Herbst, njegovo stranko pa pretresel tako silno, da je pri glasovanju zapustilo devet ustavovercev Herbstov prapor, mej katerimi sta posebno omenjati Depretis in baron Walterskirchen. Zlasti

izstop barona Walterskirchena, ki je čist značaj, zveden govornik in parlamentarec, je zelo pomenljiv in dokaz, da se boljše izpoznanje vender le širi in da so uže naši politični nasprotniki prišli do preverjenja, da je vedna negacija, neprestano sumničenje nevredno in nepošteno orožje v rokah plemenitega moža, resnica pa vedno le jedna. In da je resnica in pravična stvar na strani desnice, pokazalo je glasovanje zlasti o prehodu v specijalno debato, kajti pri tem imela je desnica 178, levica pa le 118 glasov, tedaj bilo je 60 glasov večine.

Pobitje Herbstovo in krušenje njegovih prištev nam je tem večje zadostilo, ker utegne tudi za nas Slovence imeti dobrodejne nasledke.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. marca.

„Agramer Ztg.“ od 22. t. m. prinaša z juga naslednji telegram: 150 vstašev napalo in oropalo je katoliško vas Bitunja pri Stolci. V Boki je mnogo denarja; očitno je morala priti podpora od zunaj. Okraj Bilek je miren. Može, ki so izbežali so se vrnili in zahtevajo domovinske liste. Promet je živahen, ker je mnogo spekulativ sem prišlo. — „N. fr. Presse“ pravi, da je nade kmalu udušiti vstane v Hercegovini zopet izginila vsled dogodajev slednjih dni. Osemnedevna borba, katera se je v Hercegovini na Krbiljni, v Zagorji, to je v srednjej in gorenjej dolini Narete proti vstašem vršila, imela je sicer nekaj uspeha, a da cilj operacije se nij nikakor dosegel. Da si so bili vstaši nazaj potisnjeni in so imeli mnogo več škode nego cesarske čete, kazali so vender toliko odpornost in vztrajnost, da se mora človek čuditi, kako si taki ljudje upajo upirati redovitej in vajenej cesarskej vojski.

„Novi temešvarski list“ objavlja v gorkem patrijotičnem tonu pisan članek, v katerem se Nemci v Banatu pozivljejo, naj proti predrznim in izdajskim agitacijam in enuncijacijam „nemškega schulvereina“ energično protestujejo in

LISTEK.

O poeziji Simona Jenka.

(Predaval dr. Ivan Tavčar v ljubljanskej čitalnici.)

(Dalje.)

S srcem, pokritim s črnim oblakom žalosti, lazil je pesnik skozi kratko življenje; ptic žvrgolenje napravlja mu tužen odmev in zvezde po nebu mu žalostno brlijo! Narava okrog njega zavita je v tugo, ker je zakon človeške narave tak, da notranjo svojo žalost prenaša tudi na zunanje stvari, katere opazuje okrog sebe! Časi se pesnik tega nasprotja, vladajočega mej njim in mej obdajajočo ga naravo zavé:

Saj ptica speva v eno mer,
Ko nekda je, veselo,
Nebo od zvezdic se blišči,
Ko nekda je bliščelo.
Vse tako je, kakor poprej,
Bliščče in veselo,
Le ti sreč, le ti sreč,
Le ti si mi zbolelo.

To je ista pesen, gospoda, katera se je po

poznejših pesnikih tako pregodla in prekopirala, da sedaj skoro nimamo pesnika, da bi nam ne bil uže zapel jedne ali dveh o bolnem svojem srci!

Časih se pesnik skoro sam nad saboj srdi, da ne more odpraviti tuge iz svoje notranjosti, da se ne more veseliti sveta, kakor veselé se ga drugi. Tedaj se mu kakor bolesten vzklic izruje iz srca pesen:

Ljudje krog mene se vrste,
Se smejejo se veselé;
Moj duh tamen je in molči,
Nikomur nič ne govori.
Star sedemnajst še komaj let,
Zaničeval sem že ves svet,
In vem, da v srečo to mi ni,
Pa mi srce tako veli.

Sovražil je tiste napačne modrijane, katerih se le premnogo nahaja mej odgojitelji mladine; modrijane, ki v mrtvih deklinacijah in konjugacijah iščejo svoje izveličanje, modrijane, katerim je mrtva črka večjega pomena, kakor pa oživljajoči duh vede in učenosti. Občutil je naš pesnik predobro, kako da so naša učilišča le prerada duševna mučilišča, kjer se mladi duh človeški le pregostokrat polaga na tezalnico, kjer se kuje v okove naša mladost, tako

da se pozneje nikedar več prav iz srca radostiti ne more. Tem učenjakom posvetil je Simon Jenko tako le:

Bog vam odpusti,
Modri možjé,
Vaše nauke,
Moje gorjé!
Vaši modrosti
Trap sem verjel,
Leta mladosti
Starec začel.
Doba mladosti
Jemljé slovo,
Mlade norosti
Z groba gredó.
Vrag naj jo vzame
Vašo modrost,
Ki mi je vzela
Mojo mladost.

Sicer pa je trdo življenje tiščalo z vso pezo na našega pesnika. Delil je usodo z mnogobrojnimi slovenskimi trpini, ki se morajo v potu svojega duha boriti po svetu za vsakdanji kruh. Občutil je vso grenko prozo, izvirajočo iz silnega boja, ki ga imajo boriti Slovenci, če jih je usoda kot berače postavila v življenje. Tragiki, zvezane z materijelno jediščino, posvetil je svoje:

jih kot posilen atentat zavrnejo. Tako delajo Nemci temu društvu nasproti — pri nas pa se konfiscira list, ki navaja imena onih šolmaštrov, ki so v službi tega izdajškega društva. Istinito, srečni smo Slovenci!

Vnanje države.

Dunavska komisija snide se spet v 24. dan aprila v Galaci. Upa se, da se bodo velevali zjednile in da se vendar uže jedenkrat to vprašanje reši.

Znano je, da se je pred kratkim po nemških listih raznesla vest, da **Črna gora** oborožuje in ti sovražni listi so zaviknili, da hoče Črna gora podpirati vstaje v Hercegovini. Zdaj izdala je črnogorska vlada pismo, v katerem se zatrjuje, da bode Črna gora še na dalje se obnašala popolnem nevtralnno.

Srbski radikalci izdali so na skupščino oklice, v katerem zatrjujejo, da je prišel čas, da se odloči usoda Srbije; uravnati da se torej morajo finance v deželi, da se oprosti vnanje politike. Srbija da je zdaj vlado pozdravljala z veseljem, ker se je nadejala od nje finančne pomoči, a vlada je povišala državne stroške za 6 milijonov, naložila državi 100 milijonov dolgov. Vlada hotela je naglo prenesti z Union generale skleneno pogodbo na drugo družbo; opozicija je zahtevala računa o njej, vlada ga je odkrila. Zatorej je položila opozicija svoje mandate in apelirati hoče na svoje volilce.

Bolgarski knez Aleksander izdal je ukaz na ministra za notranje poslove in mu naroča, naj izdela načrt o ustanovi in organizaciji ministerstva za trgovino. Obrok za izseljene mohamedane, ki se hočejo vrniti, je določen do 13. novembra t. l.; če se ne vrnejo, postopalo se bode proti njim po turških zakonih, ki določajo, če se izseljenec ne vrne v treh letih, zapade njega premoženje državi. Tretji ukaz pa veleval, da se od zdaj dalje morajo v 13. dan meseca marca, kot v dan smrti ruskega carja Aleksandra II., brati v vseh cerkvah po Bolgariji črne maše.

V **francoske** zbornici spremenila se je situacija Leonu Sayju in ministerstvu na dobro. Večina bode glasovala za predloge Sayjeve — tako ostane še ministerstvo.

Gladstone izrekel se je v **angleške** spodnji zbornici za razširjenje volilne pravice.

Bismarkove namere imajo malo uspeha. Pruski gospodarski svet, na katerega se je kancelar najbolj zanašal, zavrnil je s 33 proti 31 glasovom predlogo o monopolu tabaka, a ta svet je sklenil z veliko večino resolucijo, naj se tabak više obdači.

Dopisi.

Iz Borovnice. [Izv. dop.] Občina Borovnica je po svojem poslanci gospodu K. Klunu oddala državnemu zboru prošnjo za enakopravnost slovenskega jezika po c. k. uradih slovenskih dežel, ter da bi se ustanovila v Ljubljani višja deželna sodnija.

Prošnja ta se glasi tako:

Visoki državni zbor!

Udano podpisana občina prosi, da bi se v Ljubljani ustanovila višja deželna sodnija, v katero bi spadale deželne sodnije: ljubljanska, novomeška, celjska, celovška, tržaška in goriška, opiraje svojo prošnjo na sledeče razloge:

Trojno gorje.

Gorjé, kdor nima doma,
Kdor ni nikjer sam svoj gospod;
Naj križem svet preroma,
Saj vendar tujec je povsod.
Gorjé, kdor se useda,
Za tujo mizo žive dni;
Vsak grizljaj mu preseda,
Požirek vsak mu zagreni.
Gorjé, kdor zatajiti,
Prisiljen voljo in sreč,
Bedakom posoditi
Čas mora, glavo in roké.

Iz prečitanih vam pesen razsodili bode te pač sami, čestita gospoda, da se nam kaže Simon Jenko v svojih poezijah preblagega in prevzornega človeka, stoječega ob jednom na vrhuncu tiste omike, katero nam podaja devetnajsto stoletje!

Prestopivši k drugemu oddelku današnjega svojega predavanja, razkladati mi je, kako poje naš pesnik o tistej večni človeški strasti, ki se imenuje ljubezen. Priznati se mora, da je ljubezen delikatna stvar in da mora človek pri javnem berilu o njej z nežno previdnostjo govoriti. Ali je ljubezen

1. Z ozirom na ravnanje graške deželne nadsodnije in nje predsednika pl. Waserja slovenščini, našemu narodnemu jeziku, protivo;

2. z ozirom na središčno ležo mesta Ljubljane;

3. z ozirom na prihranjene stroške, ker se potem nadsodniji v Trstu in v Gradci lahko odpravita.

Konečno prosi podpisana občina za stalno upeljavo slovenskega, od nas jedino razumevanega jezika pri c. k. uradih. S tem bi se naredil konec tudi obteženemu ravnanju graške nadsodnije, oziroma njenega predsednika gospoda pl. Waserja. Slovenščina se odpravlja iz sodnij; kar smo uživali skozi 20 let, jemlje se nam na podlagi nekega paragrafa zastarelega sodnijskega reda.

Ravnanje nekaterih naših sodnikov je neznosno!

V službi in javnosti žalijo najdražjo našo svetinjo, slovenski naš jezik, kateremu gre po §. 19. o. drž. z. jednaka pravica kot drugim jezikom.

Žaljeni in potrti nad to krivico prosimo:

Visoki državni zbor naj blagovoli višjo deželno sodnijo v Ljubljani ustanoviti, — slovenskemu jeziku pa narodno pravico pred sodnijo pripoznati in upeljati.

Občina Borovnica na Kranjskem,
dné 3. marcija 1882.

(Sledé podpisi in občinski pečat.)

Iz radovljiskega okraja 18. marca.

[Izv. dop.] Pri zadnjem vojaškem naboru v Radovljici dne 8. t. m. zbrali smo se večina županov radovljiskega okraja pri Bastelji, kjer smo sklenili, da bomo imeli vsaj dvakrat v letu tako zvane shode županov, zmerom v takem času, ko imamo pri okrajnem glavarstvu opraviti, na primer po novem letu, ko je proračun za okrajno blagajnico, ali pozneje, ko je vojaški nabor; poleti ali v jeseni bi se pa lahko kje drugje zbirali.

Namen teh shodov je pa ta, da bi skupno posvetovali domače, v naše področje spadajoče stvari, da bi se dosegla enakost pri uradovanji; kjer bi bilo treba, bi tudi skupne prošnje in peticije na višja mesta, in z zjedinjenimi močmi delali za blagor nam izročeni občin in mile naše slovenske domovine.

V ta namen se bode volil izmej županov radovljiskega okraja eksekutivni odbor, obstoječ iz 4 ali 5 mož in predsednika. Ti bodo imeli nalogo, to, kar se na takem shodu sklene, izdelovati in naprej predlagati, material za obravnave prihodnjega shoda nabirati in shode sklicevati.

Prvi provizorni shod bode v nedeljo 26. t. m. popoldne ob 1. uri pri Krištofu v Lescah s sledečim programom:

1. volitev odbora in predsednika;
2. posvetovanje zaradi razdeljenja okrajne ceste;
3. podpis prošnje na visoko c. kr. deželno

vlado, katero dela po nalogu drugih županov, župan Žumer, da bi visoka c. kr. deželna vlada dovolila neke olajšave za živinske potne liste, kadar se živina s planin vrača;

4. zastran beračev, ki se pošljejo na odgon;
5. nasveti posameznih županov.

Povsod kamor se ozremo, vidimo, da v slogi je moč, in to naj nas nagiba, da vsi pridemo, da bomo pokazali, da Gorenjci nismo še zaspali, ker ti shodi bodo to, kar je pri županiji seja srejskega odbora, v katerem se obravnavajo notranje zadeve županije; na teh shodih se bodo pa obravnavale zadeve celega okraja.

Iz Mozirja 15. marca. [Izv. dop.] Te dni se je vršilo v našem trgu za gorenjegraški okraj novačenje, in ker so bili pri tej priložnosti vsi župani celega okraja navzočni, jih je župan mozirskega trga k posebnemu posvetovanju povabil, pri katerem bi se potrebe in želje posameznih občin poudarjale.

Udeležili so se tega posvetovanja vsi župani ter tudi načelnik gorenjegraškega okrajnega zastopa. Posvetovanje se je začelo 10. t. m. ob 3. popoldne ter je bil župan mozirskega trga za predsednika in občinski tajnik rečički za perovodja izvoljen.

Po pozdravljeni predsednikovem in ko se namen posvetovanja in velika važnost takih shodov razjasni, so se nekateri nasveti glede Savinje, vodomero v naših rekah, podaljšanja „fludra“ pri Mlinarjevem jezu v Letuši, urejenje Savinje pri Zidanem mostu na predlog mozirskega župana, jeden predlog zaradi predelovanja vodopadne postave, tako, da bodo tudi župani imeli pravico, manjša popravila dovoljevati, po nasvetu rečičkega župana in jeden predlog zaradi preprostega ženitovanja in zopetnega uvedenja županstvenega dovoljenja po nasvetu župana mozirske okolice jednoglasno sprejeli in sicer s tem, da ima okrajni odbor za izvedenje teh sklepov skrbeti.

Ko so lokalne zadeve bile rešene, predlaga župan mozirskega trga, naj se okrajni odbor nemudoma do c. k. vlade s prošnjo obrne, da se slovenščina v vseh uradih na slovenskem Štajerskem kot uradni jezik uvede in da se naj tudi za to skrbi, da se za vse Slovence jedna nadsodnija v Ljubljani osnuje, dokler se pa to ne zgodi, se pa naj skrbi, da se pri nadsodniji v Gradci tudi sprejemajo slovenske vloge in tudi slovenski rešujejo, tako, da bode slovenski jezik z nemškim jednake pravice užival.

Ta predlog se jednoglasno in z navdušenimi „živio“-klici sprejme.

Isto tako se tudi sprejmejo predlogi stavljeni po rečičkem svetovalci, da naj vse občine le izključljivo slovenski uradujejo, in da naj se na nemški dopis od katere koli na Slovenskem ležeče oblasti ali občine odgovarja, da je slovenski jezik uradni in da se bodo le slovenske vloge reševale in da naj okrajni odbor za to skrbi, da se slovenski obrazci vseh pri občinskem uradu potrebnih tiskovin naročijo, da bodo občine imele priliko, si teh tiskovin omisliti in posluževati.

Po dokončanem posvetovanji so se še župani mej seboj prijazno pogovarjali, in marsikatera ostra beseda je pala proti spodnesavinjskim hujskajočim

koristna ali škodljiva, o tem nijsem pristojen soditi. Toliko se pa po vsej pravici trditi sme, da bi brez nje ne imeli toliko liričnih pesnikov, ker ravno ljubezen je tako rekoč vsakdanji kruh liričnim pevcem, pri katerem še takrat živé, če jih je zapustila skoro vsaka poetična domišljija! Od Petrarka, ki je bil, kakor vsak človek vé, kanonik, do posvetnih pesnikov devetnajstega stoletja, opevala se je ljubezen v milijardah sonetov in drugih liričnih proizvodih, tako da mora pesnik imeti uže mnogo talenta, če nam hoče peti o ljubezni melodije, pri katerih ne bomo rekli takoj: to smo uže čuli tu ali tam! Zategadelj se nij čuditi, če množno kardelo modernih lirikov lazi po stezah, široko izstopanih, če nam vzdihujejo o svojej nesrečnej ljubezni, ravno tako, kakor se je uže pred sto, petsto in šeststo leti izdihovalo po nesrečno zaljubljenih liričnih pevcih! V tem oziru pa moramo Simonu Jenku pričevati, da nij hodil po široko izvoženem potu, da nij preoblačil misli, s katerimi so se uže pred njim ponašali pevci. Dobro dé pred vsem, da se v Jenkovih zaljubljenih pesnih nižje ne nahaja najmanjša vsakdanjost in da si so slovenski celotje leta 1865., ko so pesni

Simona Jenkota zagledale bel dan, kričali, vendar imam prepričanje, da ga nij Slovenca, katerega bi bile pohujšale od leta 1865. do danes sem te pesni. O ljubezni se z večjo nežnostjo peti ne dá in skrivnost in vsa notranja sladkost ljubezni se po mojem mnenji nij kmalu tako slično in vendar tako spodobno opevala, kakor jo opeva Jenko v XV. svojem „Obrazu“:

Leži polje rávno,
V polji rože krasne;
Dviga se škrjanec,
Poje pesmi glasne.
Pesem glasna stresa
Pisane glavice,
Sestra k sestri stiska
Zarudelo lice.
Šepetánje tajno
Nosi zrak čez njivo,
Sluhu nerazumno,
Sreču razumljivo.

Zanimivo je tudi, kako opeva naš pesnik žensko lepoto. Ženska lepota je konečno sestavljena iz rudečih ust, svilnatih lic, žarečih očes, črnih ali rumenih las in iz malega nosa, stoječega sredi krasnega obraza! Če omenim še vitko rast, potem sem

nemčurjem, pa o tem nečem pisati, ker s takšnimi ljudmi nečem stopati v nobeno dotiko.

Gorenji Savinčanje pa so zopet pokazali, da so zares navdušeni za napredek našega ljudstva in gotovo se smejo vsem Slovencem v vzgled staviti, da tudi drugod take shode napravijo, ker je korist takšnih zborovanj brezdvomna.

V kratkem vam bodem o nekem velevažnem koraku pisal, ki ga Savinčanje nameravajo storiti; če se jim posreči, bode to neizmerne važnosti. V ta namen pomozi Bog in sreča junaška!

Z Dunaja 21. marcija [Izv. dop.] Sinoči bil je ljudski shod pri Dreherji na Landstrasse, ki je imel namen obravnavati o volilni pravici „petákarjev“. Razen mnogobrojnih malih obrtnikov in delavcev so došli tudi državni poslanci Schönerer, Kronawetter in še dva druga. Tudi Lueger in Mandl sta bila navzoča. Zborovanje pričelo se je s čitanjem obilo došlih telegramov. Za tem razpravlja urar o razširjenji volilne pravice na petákarje, ter pravi, da s tem sicer meščani nekaj pridobé, če prebivalstvo na deželi ne doseže jednake pravice na mestu dosejanega zistema volilnih mož. Kmetški denar, pravi, je toliko vreden kolikor naš; občna brambena postava pa terja tudi občno volilno pravico, katere sicer nij upati, dokler nijmamo pravega parlamenta za ljudstvo. Tisto malo, kar se nam ponuja, bila bi levica lahko uže davno storila, ko je imela krmilo v rokah. (Burno in dolgotrajno odobravanje.) Zatorej stavi resolucijo, naj se upelje za sedaj vsaj občna neposredna volitev po mestih in na kmetih, zistem volilnih mož pa naj se odpravi. V jako živahnej debati se je sploh naglašalo, da treba terjati občno volilno pravico, sklicevaje se posebno pogosto na prirojeno človeško pravo. Sicer pa lahko trdim, da so malo ne vsi govorniki pečali se z — židi ter njih časopisjem. Parkrat mahnilo se je po levičarjih državnega zbora, kar se je vselej z velikim navdušenjem pozdravilo. Zraven mene sedeč obrtnik me je o tej priliki opomnil na lažnjivo hvalisanje levice, da je narod za njo. Da je Schönerer spet govoril za izveličalno Nemčijo in slavil Bismarka, je njegova stara navada. Ošteval pa je tudi on židovske liste, ki gotovo še nobenkrat nijso bili tako napadani. Izvrsten govornik, delavec, jih je imenoval dosledno „šmiralistik“, kar je bilo poslušalcem jako po godu. Pogosti gromoviti klici: „Pereat Judenpresse“ so bili občni. Tako močno spoštovane liste pa imajo levičarji za svoja glasila! Bodo li še trdili, da je nemško ljudstvo za njimi? Najbolj iz srca je poslušalcem govoril neki Holubek, ki je posebno ostro napadal židovstvo, namesto da bi govoril o resoluciji. Ko je rekel, da ta rod nijma samo vse stanove v oblasti, nego tudi vlade, začneta dva protestovati iz česar je nastal silen hrup. Ko se vse umiri, pa sklene oni antisemit z besedami: „odreši nas, o Bog, od vsega hudega in od židov, zdaj in na večne čase! Amen.“ Odobravanje teh besed je bilo neiz-

omenil pač vse glavne tvarine, iz katerih je ustvarjena ženska lepota. Ta ženska lepota pa mladim liričnim pesnikom napravlja mnogo nevarnosti, ker jih ravno zapeljava k trivialnim verzom, kakor se pogostoma kujejo po gimnazijskih klopih. Kdo izmed nas se še nij pregrešil s pesnijo, v katerej je opeval krasne njene rumene lase ali pa njena kakor makov cvet rudeča usta ali kakor zvezde žareče njene oči ali pa še celo tista uže historična žametova njena lica? No, pravi pesnik ne potrebuje taci sredstev, da nam predočuje neizmerne vplive ženske lepote. Čujmo, kako poje naš pesnik:

Tak si lepa, kakor zora,
Ko pripelje beli dan,
Da zbudi zelena gora
Se iz težkih nočnih sanj.
Da glavé dviguje cvetje
In obrača v njo oči;
Da po vejah glasno petje
O ljubezni zadoni.

Da se zbudi celo zelena gora iz težkih nočnih sanj, to je poetična ali vender tudi skrajna koncepcija, ki se je kedaj dodelila sveta vladarici: ženskej lepoti. S tem naj je končan drugi oddelek!

(Konec prih.)

merno. Ko sledeči govornik prične z nova napadati podkupno časnistvo, ter ona dva spet ugovarjata, je bilo pa z zborovanjem pri kraju. Po daljšem prepiru sta bila po sili spravljena iz dvorane in zunaj baje še nekaj pobožana. Shod je bil razpuščen zastran tega. Od onih dveh je imel jeden judovsk tipus, drugega pa so nekateri spoznali za — skrivnega stražnika (detektiva). — Naj še pristavim, da bode v soboto 25. t. m. drug prost ljudski shod v Fünfhausu, kder bode govoril Kronawetter kot poročevalec o predmetu: terjatve četrtega stanu pred avstrijskim parlamentom.

Izpred porotnega sodišča.

Miha Porenta 37 let star, mlinar in posestnik z Brega nad Kranjem ostal je svojemu uže umrlemu bratu na doti dolžen še nekaj nad 300 gld., akoravno je v svojej svojeglavosti trdil, da je uže vse poplačal. Ker je umrši brat zapustil dolgove, oglasili so se upniki in izterjali po sodnijskem potu dotične zneske. V 3. oktobra m. l. bila je pri c. kr. okrajnej sodnji v Kranji napovedana prva dražba Porentovega posestva. Porenta, da si je imel dovolj denarja, nij hotel plačati, v jedno mer zatrjujoč, da nij dolžan krajcarja. Na prvej javnej dražbi kupila je posestvo Porentova sestra, katera je imela dobiti še svojo doto in se je bala, da jo izgubi.

Jeden dan pred dražbo rekel je Porenta blapcu in dekli, naj spravita svoji skrinji v kraj, da ne bode prodan tudi nijjini imetek drugo jutro. Ob 11. uri dopoldne 3. oktobra pa je šel Porenta v mlin, kmalu pa se vrnil in priče so videle, da se je takoj, ko je Porenta iz mlina odšel, pokazal plamen na strehi. Mlin je pogorel, Porenta pa je šel, ne brigaje se za požar v četrte ure oddaljeno krčmo žganje pit. Zaradi tega ga toži državno pravdnistvo hudodelstva goljufija, kajti oškodoval je zavarovalnico za 1415 gld., sestro pa, ki je kupila posestvo, za 1000 gid. Zagovornik dr. Suppan pravi, da se ne spušča v to, je li Porenta mlin zažgal ali ne — kar zatoženec sicer taji — a zagovornik dokazuje, da je bil ob jednajstih dopoldne Porenta še fakični posestnik mlina, kajti ta prodal se je stoprav o poludne, da je tedaj po obč. državljansem zakoniku, ki vsacemu državljanu dovoljuje svoje posestvo uničiti na kakršni koli način, pravico zažgati svoj mlin, ker je bil še njegov. Nevarnosti vsled ognja pa tudi nij bilo nikake, ker je stal mlin na samem.

Porotniki so z 8 proti 4 glasom zanikali vprašanje, stavljeno na hudodelstvo goljufije in Porenta bil je zatožbe oproščen. — S to obravnavo končale so se porotne obravnave te sešije.

Domače stvari.

— (Bleiweisov spomenik.) Oklic odbora za Bleiweisov spomenik je bil poslan uredništvom vseh slovenskih časopisov s prošnjo, naj ga priobčijo. Če bi katero uredništvo ipak ne bilo prejelo omenjenega oklica, naj blagovoli ponatisniti ga po kacam drugem listu.

— (Dr. Vošnjak — narodni mučenik v najdrznejšem pomenu besede.) Hvala Bogu, do denes še nij, no postane takoj, ko se prikaže na Koroško! To obeta mu popolnem resnobno v svojej nemško-kulturnej liberalnosti glasilo koroških germanizatorjev „Freie Stimmen“, končujoč svoj gnevni članek zoper našega velečenjenega poslanca g. dr. Vošnjaka tako-le: „Wir würden Herrn Dr. Vošnjak bestens rathen unser Land dermalen nur incognito zu betreten. Trotz aller Gutmüthigkeit der Kärnthner Wenden könnte dem slovenischen Agitator dermalen bei uns etwas passiren, das ihn zum nationalen — Märtyrer in des Wortes verwegenster Bedeutung stempeln würde.“ Nek zakoten listič v svojej najivnosti z največjim veseljem oznanja svojim zvestim jogrom to prekrasno notico, ki sama ob sebi dovolj osvetljuje izobraženje teh patronov in nemško kulturo sploh. Kdo so tisti „Kärnthner Wenden“, katerim ta indirektni poziv velja, ki bodo dr. Vošnjaka, če ga dobodo v svoje kremlje, brž ko ne na drobne kosce razmesarili ali pa prav počasi živega

na raznji pekli — kajti tako nekako misliti nam je „mučenje v najdrznejšem pomenu besede“, kakor si ga žele odkrito patroni „Fr. Stimmen“ — o tem nam pač nij treba omeniti besedice, ugane jih lahko vsak sam. — Ali nij to uže pravi huronski krik? Kaj bi se zgodilo z nami, ako bi kaj jednacega pisali o gospodu Dežmanu, dr. Schreyu itd. in kako bi sodili nemško-židovski listi o nas? Prosimo odgovora, vi gospodje, ki zastopate nemško kulturo!

— (Prošnjo za jednakopravnost slovensčine in napravo nadsodnije v Ljubljani) odposlali sta na državni zbor tudi občini Gorenja Šiška in Dobrunje.

— (Prošnje za popolno izvedenje ravnopravnosti slovenskega jezika pred sodnijami in za prestavo nadsodnije iz Gradca v Ljubljano) predložile so nadalje državnemu zboru po poslanci gospodu Mih. Hermanu občine: Pervenci, Sabovci, Sv. Marko, Bukovci, Stonjci, Borovci, Samošek, Maloves, Formin, Gajevci, Mezgovci, Meretinci, Murgenci in Možganci. vse v okraji ptojskem. Živili zavedni in samosvestni okoličani ptujski!

— (Naš rojak g. Martin Travner,) c. kr. avskultant v Celji, bil je promoviran doktorjem prava vtorek, 21. sušca na Graškem vseučilišču. Upamo, da bode ponos in podpora milega našega naroda!

— (Gospoda Eisner in Čeh) odbila sta zopet dve slovenski tožbi, kateri sta se vložili pri okrajnej sodnji v Idriji. Mi zabeležimo ta čin brez vsakega komentara. Ali naši državni poslanci naj ga zapišejo k drugim!

— („Matica Slovenska“) Za tiskanje „Matičinih“ knjig sta se oglasili dve tiskarni ljubljanski, Blaznikova in „Národna“. Katere ponudba naj se sprejme, bode odločil društveni odbor v prihodnjiej seji, ki bode 1. dan prihodnjega meseca aprila ob 5. uri popoldne v „Matičinej“ pisarni na Bregu.

— (Iz Dobropolj) se nam piše: V ponedeljek 20. t. m. o 5. uri popoldne nam je zvon naznanil, da gori; polni strahu smo zapazili, da v Malej vasi gori, in res, na jedenkrat bila so gospolarska poslopja treh gospodarjev, trije kozolci in dva skednja, žrtev silovitega elementa. Pogorela bi bila cela vas, ter tako prouzročilo veliko škodo, ako bi ne bili hitro s tremi brizgalnicami iz bližnjih vasi na pomoč prihiteli. Posebno veliko je pripomogla k temu, da se siloviti požar, kateri je pretel vso vas upepeliti, omejil in ustavil, brizgalnica iz Zdenške vasi, in pa trije fantje, kateri so v smrtniej nevarnosti oteli kozolec, ki je uže gorel; da se njim nij posrečilo ubraniti tistega kozolca, vsi vaščani bili bi denes brez strehe. Torej hvala tem trem pogumnim in neustrašljivim fantom iz Zdenške vasi! Škoda je posestniku Janezu Stinu gotovo 2000 gld., zavarovan pa je le za 200 gld. pri graškej zavarovalnici. Ona dva zavarovana sta vsak za 300 gld. pri „Slaviji“. Pa ne samo, da je siloviti požar v jednej uri tem trem posestnikom toliko škode prouzročil, pripetila se je še druga nesreča. Sosedova dekla nesla je škaf vode na streho bližnjega poslopja, na mah jej pade kamen na glavo, tako, da bode težko okrevala. Kako se je ogenj zanetil, se natanko ne vé, vender skoro gotovo po otrocih; paziti torej treba na otroke!

— (Tiskovna pomota.) V zadnjem govoru gosp. dr. Vošnjaka v 65. št. našega lista navedena smrtna razsodba je iz leta 1736, a ne 1836.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 23. marca. Zakon o volilnej reformi vzprejel se je v drugem čitanji. Zvečer bode tretje čitanje. Večina 25 do 30 glasov je zagotovljena.

Petrograd 23. marca. Car poslal je nemškemu cesarju srčno telegrafično čestitko k rojstnemu dnevu v svojem in carinje imenu: Bog naj še mnoga leta ohrani pri življenji slavnega cesarja v blagor Nemčije, v ohranitev

evropskega miru in utrditev prijateljstva mej obema carstvoma.

Pešta 23. marca. Naučni odsek zbornice zavrgetel je s 7 proti 5 glasom načrt o zakonu zadevajočem srednje šole.

Meteorologično poročilo.

(Pregled čez pretečeni teden.)

Barometer: Stanje barometrovo je bilo ves teden razen nedelje precej visoko, sploh pa za 9-10 mm. višje, kot srednje stanje vsega leta; znašalo je namreč 744-70 mm. in je bilo vse dni nadnormalno. Z ozirom na povprečno število vsega tedna je bilo stanje barometrovo v ponedeljek, torek, sredo, četrtek in petek nadnormalno, v soboto in nedeljo pa podnormalno. Najvišje srednje stanje, za 2-27 mm. nad normalom, je imel ponedeljek; najnižje, za 5-30 mm. pod normalom, nedelja; največji razloček v srednjem stanju znaša torej 7-57 mm. Najvišje v vsem tednu sploh, 748-01 mm. visoko, je stal barometer torek zjutraj; najnižje, 737-92 mm. visoko, v nedeljo zvečer; razloček med maksimumom in minimumom vsega tedna sploh znaša torej 10-09 mm. Največji razloček med stanjem jednega dne, za 4-10 mm., je imela nedelja; najmanjši, za 1-00 mm., ponedeljek.

Termometer: Srednja temperatura vsega tedna je znašala 9-1° C., to je za 5-9° C. nad normalom; temperatura je bila vse dni nad normalno. Najvišjo srednjo temperaturo, + 10-6° C. ali za 7-0° C. nad normalom, je imela nedelja; najnižjo, + 6-8° C. ali za 4-0° C. nad normalom, torek; največji razloček v srednji temperaturi znaša torej 3-8° C. Najvišja temperatura vsega tedna sploh, + 19-3° C., je bila v petek popoldne; najnižja, - 1-0° C., torek zjutraj; največji razloček v temperaturi vsega tedna sploh znaša torej 20-3° C. Temperatura je bila razen toka zjutraj vselej pozitivna. Največji razloček v temperaturi jednega dne, za 17-6° C., je bil v petek; najmanjši, za 7-2° C., v ponedeljek; temperatura je bila tedaj sploh zelo neenakomerna.

Vetrovi so se v pretečenem tednu malo menjavali; sploh so pa prevladovali severni in vzhodni vetrovi nad južnimi in zahodnimi. Z največ, namreč s 38%, je bil zastopan "vzhod"; s 24% "brezvetrie"; s po 14% "burja" in "jugovzhod"; z 10% slednjic "jugozahod".

Nebo je bilo zadnji teden vsled precej visokega stanja barometrova stanovitno jasno, vreme lepo in suho. Sploh je bilo nebo v 90-5% popolnem, v 9-5% pa deloma jasno.

Mokrina: Dežja ali snega nij palo ves teden nič.

Umrli so v Ljubljani:

19. marca: Karol Pavlin, c. kr. sodnijski kancelist, 32 let, Florjanske ulice št. 12. — Simon Tavčar, čuvaj na gradu, 57 let, Ulice na grad št. 12. — Andrej R. stahar, mestni uboječ, 92 let, Karlovska cesta št. 7 za marazmom. — Jože Všenienik, usnjarski pomočnik, zdaj kaznjeneec, 32 let, Hrenove ulice št. 15, za plućnico.

2. marca: Valentin Bauer, godčev sin, 5½ let, Koližejske ulice št. 8, za škrlatno. — Marija Ropas, delavčeva žena, 50 let, Stari trg št. 3, za plućnico. — Leopoldina Črne, 17 mes., Krakovke ulice št. 27.

V deželni bolnici:

19. marca: Ana Markelj, gostija, 72 let, za jetiko. — Jurij Badovinac, gruntar, 48 let, za sprijenjem krvi. — Fran Klemenčič, duinarjev sin, 9 let. — Janez Prek, odvetniški uradnik, za sprijenjem drobu. — Jožefa Bezaj, delavke hči, 1 uro, za slabostjo. — Matija Kosir, kamnosek, 41 let. — Katra Črne, gostija, 53 let.

V vojaški bolnici:

12. marca: Jakob Mauko, nadkanonir, 22½ let, za plućno tuberkulozo.

17. marca: Janez Somogy, infanterist, 21 let, za plućno tuberkulozo.

Dunajska borza

dné 23. marcija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni državni dolg v bankovcih	74	gld.	85	kr.
Enotni državni dolg v srebru	75	"	75	"
Zlata renta	92	"	95	"
1860 državno posojilo	129	"	75	"
Akcije narodne banke	820	"	70	"
Kreditne akcije	313	"	70	"
London	120	"	30	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	53	"
C. kr. cekini	5	"	64	"
Državne marke	58	"	70	"
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	118	"
Državne srečke iz l. 1864	100	"	169	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	92	"	80	"
Ogrska zlata renta 6%	118	"	55	"
" " papirna renta 5%	86	"	90	"
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	"	—	"
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	112	"
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	119	"	—	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	"	20	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	"	—	"
Kreditne srečke	100	gld.	177	"
Rudolfove srečke	10	"	22	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	124	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v. v.	209	"	50	"

Poslano.

(54—9)

GLAVNO SKLADIŠTE

MATTONIJEVE

GISSHÜBLER

najčistije lužne

KISELINE

poznate kas najbolje okrepljujuče piče,

I kas izkušan liek proti trajnom kašlju plućevine I želudca boleti grkljana I proti mēhurnim kataru,

kas I slasticah za probavils (PASTILLEN)

nalazi se kod Hinke Mattonija (Karlovi vari u Ceskoj).

L. EHRWERTH,

zobni zdravnik, v Gosposkih ulicah št. 1,

ordinira v vseh

zobnih boleznih

in postavlja zdaj

umetalne zobe in zobovje

dobro in brez bolečin.

(77—13)

Nova hiša na prodaj

za 1200 gld., ali se dá tudi v najem, ki stoji na podnožji Podgrada (Osterberg) poleg Zaloga pri oljuarnici, obstoječa iz 3 sob, 2 kleti in nekaj zemljišča in z gostilniškim patentom: Pojasnila daje posestnica v iste hiši. (183—1)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci,

in nepresežno zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kisló podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pljačo, drve, zoper bolezní na vratnici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimnovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Josip Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Michael Guglielmo. V Celji: lekar J. Kupferschmid. V Kranju: lekar Drag. Šavnik. V Kamniku: lekar Josip Močnik.

Svaritevi! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besede: Echte Mariazeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodniško spravljeno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nemale teh znakov istinitosti, naj se zavrnejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučají takoj nznani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—29)

Pozor!

V Hrastniku pri južnej železnici se daje dobro obiskovana

krōma

(ledenica s pivno zalogo) z vino- in pivotočom po najskromnejših pogojih onemu, ki zna gospódo kakor težaka točno postreči, takoj v najem.

Krēma je v sredini treh tovarn in dveh rudokopov.

Več se zve pri g. Jos. Vovku, trgovalci v Hrastniku, južna železnica. (176—2)

Pozor!

Tuji:

22. marca.

Pri Slonu: pl. Schwizhoffen z Dunaja. — Wratnik iz Maribora. — Lanberger z Dunaja. — Kopp z Dunaja. — Pri Matiči: Schmidt z Dunaja. — Korača iz Račala. — Zwenkel iz Sevnice. — Amberger z Dunaja. — Prandstetter, Kršul iz Grada.

Pogrebna ustanov

Frana Doberleta v Ljubljani

priporoča svoje takozvane

imitirane rakve od kovin.

Izdelane so iz lesa v jako lepe obliki in solidno, slične so po metalni barvi v bogatim vkusnim lišpom od broná pravim rakvam od kovin popolnem in so ravno tako cene, kakor do zdaj navadne lesene rakve.

Na telegrafično naročilo z naznanjeno dolgotno mero pošiljajo se takoj na vse železniške postaje.

Ustanov deva na prost oder in pokopava, ono tudi oskrbi sijajno dekoriranje in pogrebe v in zunaj Ljubljane, kakor tudi oskrbljuje vence in trakove z napisi, naposled tudi transport mrličev na vse kraje to in inozemstva in se priporoča v ceno oskrbovanje. (701—16)